

UN "SAMARUC" PER ALS XIQUETS

UN "SAMARUC" PER ALS XIQUETS

Xelo Carbonell. Bibliotecària.

(Quan el meu amic Ramon i jo els preguntàvem a Raimon i Guillem, si el nom de "Samaruc" els agradava, ens deien que sí, no sé si massa convençuts. Ara bé, a nosaltres ens sembla totalment satisfactori, donades les característiques del peixet i del nostre objectiu. Raimon i Guillem tenien 5 anys, i nosaltres uns quants més, però a tots quatre ens agrada escoltar/llegir contes).

La creació del premi "Samaruc", respon a la necessitat d'omplir, en el panorama de la crítica al País Valencià, un buit inexplicablement oblidat: el món de la literatura infantil valenciana. L'Associació de Bibliotecaris Valencians, dins la qual treballem Ramon Guillem, escriptor i bibliotecari, i jo, bibliotecària de professió i convicció, acceptà de bon grat el repte que ambdós ens llençàrem, tot pensant que aquesta seria una bona manera de promocionar la lectura pública, els llibres de literatura infantil, els nostres escriptors, i les editorials que fan possible aquesta lectura.

Així, el desembre de 1992, a l'assemblea d'aquesta Associació, va néixer el premi "Samaruc". Tots teníem un objectiu clar: que el premi identificara l'àmbit geogràfic, una mena de denominació d'origen i, a més, que també identificara els destinataris d'aquest tipus de literatura. "Samaruc" fou una ocurrència, però on ben bé concorrien aquestes circumstàncies. El samaruc, un peixet menut, com menuts són els lectors dels llibres premiats, i un peixet autòcton del nostre País, com ho són els autors les obres dels quals entren en competició. Això per a nosaltres estava bé.

Així, Abelard Hernández ens dissenyà un guardó amb tota cura, on un llibre obert surt un samaruc molt bufó de delicades tonalitats verdes que assumírem amb molta estima. Amb tot açò, ens restava decidir la data de lliurament del premi. I sentírem l'obligació de sumar els nostres esforços als de la resta de persones, col·lectius i institucions que reivindiquen una data emblemàtica en el món de la literatura infantil: el 2 d'abril, Dia Internacional del Llibre Infantil, en commemoració del naixement del gran rondallaire europeu Hans Christian Andersen. Així ho férem a un sopar literari obert al públic a la ciutat de Silla, on es donaren cita editors, escriptors, bibliotecaris i periodistes.

En la seua primera edició, hi entraven en competició unes 30 obres entre les modalitats infantil i juvenil. El jurat, que estava format per Pasqual Alapont, escriptor; Xelo Carbonell, Teresa Llabata i Isabel Marquina, com bibliotecàries, i Enric Ramiro com educador i escriptor, hagué d'assumir la gran decisió d'atorgar el primer "Samaruc", el nostre samaruc en el qual teníem posades moltes il·lusions. Els guanyadors d'aquella edició foren Enric Lluch i Maria Jesús Bolta amb les obres *El rei panxut redola* i *el rei primal s'envola*, editada per Bromera, i *Les mans d'Amiel*, editada per Tàndem, a les quals el jurat trobà un denominador comú conductor de les narracions: el bon humor que desprenien i la manera tan directa d'arribar al lector infantil i juvenil. Aquest to humorístic ve caracteritzat bona part de la producció literària infantil valenciana d'avui. No oblidem autors que fan de l'instrument essencial en la seua narració: Pasqual Alapont, Carles Cano, Josep Gregori,...

La literatura infantil valenciana està en un moment molt prometedor. Desborden vitalitat els editors i escriptors d'aquest àmbit, amb un alt nivell, reconegut ja per molts crítics especialitzats, com ara Aurora Diaz-Plaja, qui ha elogiat àmpliament la capacitat de creació dels nostres escriptors en diferents publicacions.

Empar de Lanuza, gran especialista del món infantil i la seua literatura, també s'ha manifestat en aquest sentit en diferents articles, tot i donant suport a les iniciatives que en aquesta matèria es presenten des de la Direcció General de Publicacions de la Conselleria de Cultura. Xulio Ricardo Trigo ha estat altre crític literari que també ha dedicat paraules a la literatura per a xiquets. L'Associació de Bibliotecaris Valencians, els membres de la qual diàriament treballem amb aquest material, i amb els seus possibles usuaris, coneixedors d'aquesta realitat literària tan esplèndida, sabem que sols l'impuls de la promoció i el reconeixement públic d'aquests valors pot obrir camins amplis als nostres llibres infantils, i als que dediquen els seus esforços i la seua vocació en aquest camp. No hem d'oblidar que una bona part dels lectors de les biblioteques públiques són xiquets, i també hem de tenir present la necessitat d'un suport literari que ajude en el desenvolupament dels programes en valencià dels centres escolars. Sabem, però, que aquesta és una feina que ha de reafirmar-se dia rere dia i any rere any; i, igualment comptem amb la gratificació de treballar en un àmbit que ens depara a cada cantonada una sorpresa meravellosa.

Els llibres infantils i els qui els llegeixen són posseïdors de tanta vida que, els qui tenim un paper de responsabilitat en la lectura no hem de reparar en afanys per tal de donar-li el protagonisme que mereix en el context del panorama literari.

Les editorials han jugat un paper decisiu en aquest premi, i la seua col·laboració ha estat extraordinària. Bromera, Bruño, Bullent, Camacuc, Columna, Denes, Institut Municipal de Cultura de Meliana, Marfil, Tabarca, Tàndem, Toray, totes elles ens han ajudat a fer del "Samaruc" un premi per a la literatura infantil valenciana, un premi per al millor

que llegeixen els xiquets.